

VAPAA VIRTAANKOSKI KOKEMISEN ARVOINEN KOSKIYMPÄRISTÖ

Sysmän Tainionvirta Oy
Matti Viialainen, toimitusjohtaja
Sari-Anna Vilander, projektipäällikkö

Mari Elal avajaisten perhokalastusnäytös 7.6.2025. Kuva: Hanna Ollikainen

HISTORIAA

Postikortti Heikki Helinin kokoelmat, Virtaankoski 1895

Sysmän Tainionvirta Oy – Virtaankoski -hankeet

HISTORIAA

- ❖ Mikkelin läänin kuvernööri myönsi 18.11.1863 luvan luutnantti Johan Fredrik Stormbomille vesimyllyn rakentamiseen Tainio-nimisen vanhan tullijauhomyllyn viereen 1863. Päätöksen mukaan lupahakemuksessa tarkoitettu myllylaitos ei enemmän kuin aiemmin pystytetyt verolle pannut myllyt tule sulkemaan venereittä, estämään kalan ylösnousua tai vastaisuudessa mahdollisesti tehtävää koskenperkausta ja järvenlaskua tai johtamaan vettä siellä aiemmin sijaitsevista vesilaitoksista pois.
- ❖ Magnus Tandefelt (1830-1902) perusti yksityisen meijerin tiluksilleen joen rantaan 1890. Tässä hirsirunkoisessa meijerirakennuksessa aloitti toimintansa vuodesta 1913 alkaen Virtaan kartanon voimalaitos. 1913 -1939 Virtaan Kartanon (Ylä-Tainionkosken) Sähkölaitos toimitti Sysmän ensimmäisestä voimalaitoksesta sähköä omien tarpeiden lisäksi lähialueelle, mm. Sysmän kirkonkylään.
- ❖ Vuosina 1944 -1956 toimi Sysmän Mylly ja Sähkölaitos Oy, joka haki ja sai voimalaitospadon korotukseen ja korjaukseen luvan 1949. Uusi voimalaitos rakennettiin 1950-luvun alkuvuosina kosken länsirannalle vanhan Pyöriäisen myllyn paikalle. Voimalaitoksen laajennus toisella turbiinihuoneella tapahtui 1956; punatiilisen rakennuksen nykyasu on tältä ajalta.

Postikortti Heikki Helinin, Inkeri Saarikiven kokoelmat,
Virtaankoski 1925

VIRTAAN VESIVOIMALAITOKSESTA SYSMÄN TAINIONVIRTA OY:KSI.

- ❖ 1957 - 1966 Sysmän Voima Oy fuusioitui 1966 Etelä-Suomen Voima Oy:hyn. Etelä-Suomen Voima Oy oli perustettu 10.11. / 28.11.1916 ostamaan A. Ahlström Oy:n koskiosuuksia Kymijoessa. Vuonna 1996 Etelä-Suomen Voima Oy purkautui. Liiketoiminta oli edellisenä vuonna liitetty Pohjolan Voima Oy:hyn.
- ❖ Pohjolan Voima Oy oli perustettu 1943 metsäteollisuusyritysten energiayhtiöksi. PVO-konserni omisti alussa vesivoimalaitoksia, myöhemmin myös ydinvoimaa ja lämpövoimalaitoksia. Edelleen toiminnassa. He myivät kuitenkin heti fuusion jälkeen (1995) Etelä-Suomen Voima Oy:n jakeluverkostot ja pienvoimalaitokset. Vuosina 1995 - 1999 voimalaitoksen omisti Heinolan Energia Oy ja 1999 - 2002 Vattenfall Oy.
- ❖ Vuosina 2002 -2021 omistajana oli Virtaankosken Voima Oy. Voimalaitoksen kokonaisuuteen on kuulunut Voimatalon, Sähkölaitoksen ja Sillankorvan kiinteistöt. Aluehallintoviranomainen keskeytti voimalaitoksen toiminnan 2012, koska siltä puuttui vesilain mukainen lupa.
- ❖ Yhtiön osakekanta siirtyi Hiitolanjoen Voima Oy:lle tammikuussa 2022. Omistajavaihdoksen jälkeen keväällä 2022 Virtaankosken Voima Oy muutettiin yleishyödylliseksi yhtiöksi nimeltään Sysmän Tainionvirta Oy. Sen tehtävänä on ennallistaa Virtaankoski ja kehittää aluetta virkistys- ja matkailukohteena.

TAVOITTEET – MERKITYS

Tavoitteena on kehittää Virtaankoskesta luonnoltaan sekä kalastoltaan elpyvä, Päijänteen kalastoon ja eliöekosysteemiin positiivisesti vaikuttava, vetovoimainen ja monimuotoinen luonto-, virkistys- ja matkailukohde osana Salpausselkä UNESCO Global Geoparkia sekä Päijät-Hämeen ja Sysmän matkailutarjontaa.

Hartolan Jääjärvestä Päijänteeseen laskeva Tainionvirta (keskivirtaama (MQ) 14,5 m³/s) on yksi kansallisen kalastiestrategian (VN 2012) kärkikohteista uhanalaisten vaellussiian ja Päijänteen taimenen luontaisen elinkierron turvaamisessa. Noin hehtaarin laajuinen uusi poikastuotantoalue voi tuottaa - onnistuneista koskikunnostuksista saatujen kokemusten perusteella arvioituna jopa **750- 1100** kpl taimenen poikasta vuosittain Päijänteelle sekä Tainionvirralle.

Se on huomattava parannus erittäin uhanalaisen lajin elinvoiman ja luonnon monimuotoisuuden kannalta. Kalastovaikutusten lisäksi kunnostuksella on saatu vesikasveille ja pohjaeliöstölle parempi ja stabiilimpi elinympäristö sekä lisätty alueen ekologista monimuotoisuutta.

Virtaankoski Voimalaitoskäytöstä vapaaksi

Kuva: Pike Strike Oy, 26.9.2024

Sysmän Tainionvirta Oy – Virtaankoski-hankkeet

LUVAT JA VELVOITTEET

Vesilupa, ESAVI/4520/2023 Virtaankosken voimalaitoksen vesitalouslupien rauettaminen, voimalaitos- ja patorakenteiden osittainen purku ja osittainen pysyttäminen sekä sillan ja pohjapadon rakentaminen.

- **Päätös 6.5.2024 , Lainvoima 13.6.2024 – ei valituksia**

Vesiluvan määräykset ohjaavat ja rajaavat ennallistamistoimia vesilain mukaisesti.

Lisäksi muita toimenpiteitä, velvoitteita ja lupia:

- Virtaankosken ja Tainion ranta-asemakaavan muutokset
- Istutusvelvoitteet – yhtiön ostamisen mukana ”perityt” sekä 2026 vuoteen saakka tehtävät
  - Syksyllä 2024 Sysmän Tainionvirta Oy maksoi istutuksen 1600 kpl keskimitaltaan 36 cm ja keskipainoltaan noin 470 g taimenta. Velvoitetta jäljellä vielä noin 32000 euron istutusten verran. 2025 helteet aiheuttivat istukkaiden menehtymisen – ei syysistutuksia ollenkaan.
- Maisematyölupa - puiden kaato ja raivaus, toimenpidelupa/maisematyölupa - kävelysilta, Virtaankosken vesistö- ja kalataloudellinen tarkkailu, vedenkorkeuden seuranta

Urakan aikana muutamia muutoksia, joihin lausuntoja ja lupa valvojalta eli Hämeen Elyltä. Näistä merkittävimmät olivat, ohitusuoman avaus, sillan rakennemuutos / korotus sekä jatkoaika työlle 30.4.2024 saakka.

VESIRAKENTAMISEN LYHENNETTY AIKAJANA

Avajaisia vietettiin 6.6. ja 7.6.2025

2022
Sysmän
Tainionvirta Oy
omistajaksi

2022-2024
Kaavoitus
Suunnittelu
Vesiluvan haku

2024
Luvat ok
Rahoitus lähes ok
Kilpailutus

11.11.2024 –
30.4.2025
Urakka

2025
**Virtaankoski
on vapaa!**

URAKAN ETENEMISEN TYÖJÄRJESTYS

Vesiluvassa määritelty ohjeellinen työjärjestys:

- Itärannan metsän poisto ja perkauskivien hyödyntäminen eri kohteissa
- Pohjapadon teko ja uoman kiveäminen (virtaus ohjataan voimalaitoksen kautta)
- Voimalaitospadon aukaiseminen (virtaus ohjataan voimalaitoksen kautta)
- Padon alapuolisen kosken teko
- Kävelysillan rakennus – tulee tehdä, kun uoma on kuivana (ei merkitty työjärjestykseen)
- Vanhan kivisillan vesiuoman aukaisu
- Alakosken teko

- Vapaa Virtaankoski
- Elpyvä ja palautuva luonto-/eliöekosysteemi
- Palautuva/kehittyvä kalatalous
- Paikallisten virkistyskäyttö
- Matkailun mahdollisuudet
  - Retkeily
  - Melonta
  - Kalastus
  - Yritysyhteistyö
- Rakennusten uusi käyttö

Salpausselkä
UNESCO Global
Geopark –kohde

MUUTAMIA HYVÄKSYTTYJÄ MUUTOKSIA URAKAN AIKANA!

VIRTAANKOSKEN PADON PURKU JA ENNALLISTAMINEN

Urakka-aika: 11.11.2024 - 15.2.2025 (15.4.2025)

Pääurakoitsija:

Uponor Infra Marine Services Oy

nino.kinnunen@uponor.com, 0503026026

uponor
a +GF+ brand

Rakennuttajakonsultti / valvoja: **Welado Oy**

pinja.kasvio@welado.fi, 0445278467

WELADO

Rakennuttaja: **Sysmän Tainionvirta Oy**, virtaankoski.fi

SYSMÄ

Metsä

WWF

OP Järvi-Häme
Virtaan osakaskunta

UPM

RAJAJA OSSI
TUULIAISEN SÄÄTIÖ

Maa- ja metsätalousministeriö

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

LEADER

Päijänne

Euroopan unionin
osarahioittama

Etelä- ja Keski-
Päijänteen
Kalatalousalue

HANKE-ORGANISAATIO

HANKKEET ETENEMISEN ORGANISOINTI, APU, TUKI JA RAHOITUS

Sysmän Tainionvirta Oy, toimitusjohtaja Matti Viialainen ja hallituksen jäsenet asiantuntijatukena

Vapaa Virtaankoski –hanke, Päijänne-Leader / Maaseuturahoitus 1.3.2022 – 31.12.2023, projektipäällikkö

Vapaa Virtaankoski II –hanke, Päijänne-Leader / Maaseuturahoitus 1.1.2024 – 30.6.2026 (31.12.2024), projektipäällikkö (tiedonvälityshanke)

Vireä Virtaankoski –hanke, Päijät-Hämeen liitto, AKKE-rahoitus 1.2.-31.7.2025, projektipäällikkö

Vapaa Virtaankoski - Vauhtia Viimeistelyyn –hanke, Päijänne-Leader / Maaseuturahoitus 1.6.2024 – 31.5.2026, projektipäällikkö (tiedonvälityshanke)

Lue lisää - <https://www.virtaankoski.fi/lue-hankkeesta/>

Yhteistyökumppaneina ja edistämishankkeiden kohderyhminä alueen asukkaat, vapaa-ajanasukkaat, yrittäjät, osakaskunnat, Sysmän kunta ym. sidosryhmät ja verkostot.

Lisäksi matkailijat, kalastajat ym.

ENNALLISTAMISEN MAHDOLLISTAJAT

Ilman tukijoita ja rahoittajia hanke ei olisi voinut toteutua.

Suomen valtiolla – NOUSU-ohjelmalla - ratkaiseva rooli.

Maa- ja metsätalousministeriö Nousu-ohjelma, Sysmän kunta, WWF, Metsä Group, UPM, Järvi-Hämeen OP, LähiTapiola Wellamo, Sysmän ja Padasjoen Säästöpankkisäätiöt, Raija ja Ossi Tuuliaisien säätiö, Etelä- ja Keski-Päijänteen kalatalousalue, Maaseuturahasto Päijänne-Leader, Hämeen ELY-keskus Pohjois-Savon ELY-keskus/Nousu-ohjelma, (nyk.Elinvoimakeskukset), Päijät-Hämeen liitto Virtaan, Suurenkylän ja Rapalan osakaskunnat Yksityiset henkilöt

Vesirakennusurakan aloituksen ratkaisijat – saadut hanketuet ja avustukset:

The European Open Rivers Programme – 200000 € tuki vahvistui 22.10.2024

- ❖ Hämeen Elyn investointituki 1. – lähes 400 000 € vahvistui 15.11.2024 (77 %)
- ❖ Hämeen Elyn investointituki 2. – 141050 € vahvistui 3.4.2025 (65 %)
- ❖ POSELY avustus Nousu-ohjelmasta poikastuotantoalueille 75000 € 14.6.2024 (37 %) -> korotus 105000 € 15.5.2025 (50 %)

INVESTOINTIHANKKEET VAATIVAT YKSITYISEN RAHOITUSOSUUDEN!

VALMISTUMINEN

Vesialueella työt valmistuivat (15.4.2025) 30.4.2025 lyhyen jatkoajan jälkeen. Loppukatselmus ja Ely-keskuksen tekemä vesiluvan mukainen tarkastus 9.5.2025. Pienimuotoisia kivien siirtoja on tehty lähinnä käsityönä (osakaskunta, kalatalousalue, talkootyö/Markku Lepistö).

Kuva: @KalastusKanava, Mika Viitanen 19.5.2025

OPPEJA JA HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ

- Paikallisväestön hyväksyntä on välttämätöntä – vaatii paljon viestintää, vuorovaikutusta ja yhteistyötä.
- Avoin viestintä ja keskustelu lisäävät ymmärrystä ja lieventävät muutosvastarintaa.
- Hyvät taustatiedot ja asiantunteva suunnittelu ovat avaintekijöitä.
- Kokeneet ja taitavat kumppanit – mm. suunnitteluinsinööri, kalatalousasiantuntija ja urakoitsijat.
- Laajat ja tukea antavat asiantuntijaverkostot ja keskusteluyhteys valtio, maakunta, kunta – viranomaiset ja viranhaltijat.
- Kalastuksen, maiseman ja melonnan ym. yhteensovitus tärkeää (jo suunnitteluvaiheessa)
- Visio / karkea suunnitelma jatkosta = aika urakan jälkeen

Avainsanoja

Osallistaminen

Avoimuus

Selkeys

Asiantuntemus

Aikataulutus

Aluetuntemus

Kokemus

Resurssointi

KUN VIRTA ON VAPAA

Virtaankosken kunnostuksen jälkeistä kalaston tilannetta tutkittiin kolmella sähkökoekalastusalalla syyskuussa 2025. Virtaankosken koekalastuksessa tehdyt taimenhavainnot kertovat, että joessa on useita lisääntymisikäisiä kaloja, jotka ovat löytäneet uuden koski-alueen.

KUN VIRTA ON VAPAA

Suurin palkinto ja saavutus on luonnon, flooran ja faunan elpyminen ja lajien kuten taimenen ja jopa vaellussiian saapuminen kutupaikoille.

Kalaston elpymistä seurataan tarkasti mm. sähkökoekalastuksin.

Kiitokset WWF:lle kalalivestä <https://wwf.fi/luontolive/kala/>

Kalastus on avattu - <https://www.virtaankoski.fi/kalastus/>

7°C

Sysmän Tainionvirta Oy – Virtaankoski-hankeet

26.10.2025 - 13:37:11

DOKUMENTOINTI - ENNEN JA NYT

VIDEO 4. = KALASTUS VIRTAANKOSKELLA KUVATAAN KESÄLLÄ 2026
(VISITLAHTI + SYSMÄN KUNTA)

Virtaankosken tarina - The story of Virtaankoski

Täältä löydät QR-koodit videoihin.
Here you find the QR-codes to the videos.

1.video

2.video

3.video

Euroopan unionin
osarahoittama

LEADER

Päijänne

Elinvoimakeskus

maaseutu.fi

Salpausselkä
Geopark
FINLAND

Sysmän Tainionvirta Oy – Virtaankoski-hankkeet

Kuvaus: @KalastusKanava, Mika Viitanen – avustajana ja asiantuntijana Markku Lepistö

KUN VIRTA ON VAPAA

Ranta-alueiden virkistystoimintojen rakentamiseen saatiin investointihankerahoitus Hämeen ELY-keskukselta.

<https://maaseutuverkosto.fi/hankkeet/vapaa-ja-virea-virtaankoski-viihdy-ja-virkisty/>

Sekä kehittämistyöhön hankerahoitus Päijänne-Leaderilta

<https://maaseutuverkosto.fi/hankkeet/vapaa-virtaankoski-vauhtia-viimeistelyyn/>

Rakennettu ja siloiteltu aluetta, mm. kota, tulipaikka, laitureita, terassi, opasteita. Tavoite ja tahtotila on viihtyisä, vireä virkistys ja matkailualue. VALMIS KEVÄÄLLÄ 2026

Avattu kosken myynti kalastukselle ja melonnalle sekä tapahtumille. SYKSY 2025

Edistetään Virtaankosken näkyvyyttä nähtävyytenä ja vetovoimaisena vierailukohteena.

- Yhteistyö paikallisten palveluntarjoajien kanssa
- Kesäksi 2026 saadaan virralle kahvio

Kuva: Silvi Kaarakainen, 6.6.2025 - avajaiset

KIITOS.

Sysmän Tainionvirta Oy

www.virtaankoski.fi

@vapaavirtaankoski

Kuva: Jarmo Pautamo, 6.6.2025 - avajaiset

maaseutu.fi

JOITAKIN KUVIA URAKAN VARRELTA

Kuva: Jarmo Pautamo, Apajax Oy

Koejuoksutus 10.3.2025
Kuva Jarmo Pautamo

VIRTAANKOSKI

Kuva: Jarmo Pautamo, Ar Ajax Oy

Kuva Jarmo Pautamo, 18.3.2025

Kuva Jarmo Pautamo, 18.3.2025

Kuvat Gösta Serlachius ja S-A Vilander huhtikuun loppu – pohjapato /- kynnys